

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verskerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad N. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geboorte der zondvloed.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE, Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags in 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 14 Augustus 1910. N. 1702.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 2.50, voor Nederland en Ned.-Indië per jaar f 3.00, voor buitenland f 4.00. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonnementen worden aangegane door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirectieuren enz.
Advertenties: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.20.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven f 0.15 per regel.

„Doorzoek u zelf nauw, ja, doorzoek nauw.“

Doorzoek u zelf nauw, ja, doorzoek nauw, ja, want dat is de roep van de Heere, die u roept tot de zielewoning, die later dan Donderdag 's namiddags in 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

De kunst om een menscheijk wezen in zijn hart en in zijn verleden te doorzoeken, en nauw te doorzoeken, vindt haar kracht in den speurges, en wilt ge nu weten wat die speurges hierbij beteekent, leg u voor dan maar eens te luisteren, als twee vrouwen met elkaar aan het uitpakken zijn over een derde, dien ze niet goed zetten kunnen. Dan kroop er geen slakje over diens weg, waarop geen zout wordt gelegd. Dan weet men al wat men zich nog maar eenigzins herinneren kan, bij het uitpluizen van een iemands karakter en historie te pas te brengen. Dan plukt men alles na en uit. Al wat men vindt of vermoedt, wordt bovendien nog met een sterk vergrootglas bezien. Niets mag verschoond of toegegeven. Een detective zou de virtuositeit, waarmee men achter alles wist te komen, niet verbeteren kunnen, en al spoedig ligt onder die twee vrouwen het oordeel, zonder weeten van verzachtende omstandigheden, gereed, dat die boze derde, wiens goeden naam men eens onderhanden zou nemen, toch eigenlijk het licht in zijn oogen niet waard is.

Die speurges is dan de geest van de ziele, van den wrevel, van de jaloesheid. De aandrift ertoe werkt op uit den boezem kant van ons hart. Het is een door egoïsme gevoede haat, die vindingrijke maakt, en die er op uit is, iemands goeden naam door zijn gesponnen laster te krenken. Die speurges woelt in oud en jongen van dagen. Mannen zowel als vrouwen spitsen er zich op. En vellig mag gezegd, dat zoo deze kwaad opsporende en kwaad sprekende geest ook maar voor een halven dag ophield te woelen, en derde deel der gewone conversatie verstommen zou. Immers dit nauw een min gewild persoon doorzoeken is in alle rangen en standen aan de orde van den dag. Scholieren doen 't onder elkander. De mevrouten vieren aan die zucht tot ten late van haar dienstboden en de dienstboden ten late van haar mevrouten. Onder concurrenten is die woeling dwarswerk. In de politiek grijpt men er gulzig naar. Geleerden geven er hun proeve van in de kritiek die ze op elkaar in geschriften publiceren. Die kwaad speurende en kwaad sprekende geest is een demonische trek in het leven, die elk stuk van 't leven vergiftigt: een boze geest die in alle hoeken rondwaart, en nooit zijn welsprekendheid heeft uitgeput. Want de haat die in dien speurges spreekt, wordt allengs een passie, en elke passie die teugelloos doordraaft, wordt van zelf welsprekend. En als ge dit dan aanhoort, dan staat ge gedurig verbaasd er over, hoe verregaand diep en hoe nauw de dñe mensch, als hij in dñle drift doordraaft, zijn evenmensche weet te doorzoeken.

Maar zie nu eens, hoe mat en traag die speurges zich aanstelt, als 't aankomt op zelfonderzoek.

„Ken u zelf“ was reeds in het heidensche Griekenland de oproeping, die van den ketterst tegen het oppervlakkig droomen uitging, en bij elke aanraking van het H. Avondmaal gaat tot al wie zijn Heiland beleed, nog steeds de hoog ernstige vermaning uit, dat we allereerst onszelf niet zullen beproeven. Elk gebed, waarvoor we neerknielen, om onze schuld voor den Alwetenden God te belijden, is een nieuwe roepstem tot onze conscientie, om onszelf nauw voor onzen God te doorzoeken. Gebed-mikkende prediking moet er telkens op uit zijn, om de conscientie wakker te schudden. Elke ramp die ons overkomt, of ook maar dreigt, drift ons een prikkel in het hart, om ons van onzen stand voor onzen God gewis en zeker te maken. Ouderlijke toespraak, broederlijk vermaan, de lezing der H. Schrift, het is er alles op uit, om ons in onszelf te doen inkeeren, en onze innerlijke gesteldheid klaar en open voor ons te leggen. Elke ernstige krankheid, die de vleugelen des doods over ons klappen doet, roept ons op, om in die diepte der schuilhoeken van ons hart in te gluren. Elk sterfgeval in ons gezin of in onze vriendenkring wordt, voor wie het ernstig opvat, een memento mori. En bij dit alles komt gestadig de genade onzes Goeds ons te hulpe, om door het scherp verwijt onzer conscientie ons onzer zonden indachtig te maken. Het dringt, het spoort alles tot een niets-sparend zelfonderzoek.

En buiten de vondsten van zelfbedrog van het menscheijk hart gerekend, zoudt ge zoo zeggen, dat althans onder de geloovige en belijdende Christenheid zelfkennis, vooral kennis van de eigen zonde, schier aller gemeengoed moest zijn. Heel onze religie is er als op ingericht, om dit zelfonderzoek levendig te houden en steeds dieper te doen doorgaan. Uw God laat u geen rust, omdat Hij weet, dat alle meerdere zelfkennis u nieuwe genade doet indrinken, en zelfmisleiding u van de genade vervreemdt.

En toch, hoe weinig beantwoordt aan die verwachting de uitkomst!

Of komt 't niet telkens voor, dat men in uw gezin, in uw vriendenkring, het saam er over eens is, dat hij, zeer tot het bederf van uw karakter, met deze of gene verkeerdheid behept zijt, en dat allen dit in u zien, en het voor uitgemakt houden, maar dat ge er zelf nog altoos stekeblind voor blijft. Natuurlijk geldt dit niet van „roepende zonden“, van krasse, ruwe overtredingen tegen de wet der zedelijkheid, der eerbaarheid of der waarheidsliefde; maar juist die zonden tellen hier zoo weinig mede, omdat gemeenlijk Gods genade zijn volk voor die „roepende zonden“ bewaart. Deden zich hier toch overtredingen voor, dan weet men dit zeer wel, men voelt ze als onrustkend verwijt in de conscientie, men belijdt ze zijn God, en door Gods genade komt men er van af.

Maar met die grove zonden is het niet uit. Waar we aan lijden zijn veelal gewoontezonden, karakterzonden, verborgen egoïsme, tekortschieting in liefde, verkeerdheid aan Mammon, hoogheidswaan, zelfbeelding, in alles zoo het tegendeel van wat een kind van God in zijn omgang met menschen en in zijn wandel voor zijn God zijn moest. En daar nu werkt men veel te veel over heen. Somis voelt men wel een oogenblik den boezen prikkel en poogt dien af te stompen, maar we gaan er niet diep genoeg op in, we sussen onze conscientie, en we hebben het zoo druk met anderen te beoordeelen, dat er voor dieper zelfonderzoek geen tijd overblijft.

Zie dan ook maar, hoe zelden een opmerking over ons gedrag, een kritiek op ons karakter met dankbaarheid wordt aangenomen. Veelmeer is onze eerste opwelling om er tegen in te gaan, het alles van ons af te werpen, en bij hoog en laag staande te houden, dat er niets van aan is. Komt er verschil op in het oordeel over wat we deden, wie begint dan niet schier altoos met op te komen voor zijn gelijk? Hoe vaak nemen we zelfs niet den schijn aan, als waren wij de vlekkelozen, op wie niets viel aan te merken, de volmaaktheid in eigen persoon. Niet zelden zelfs is men over de minste aanmerking verontwaardigd en barst in toorn uit, zoodat de ander er wel voor past, u ooit weer op een gebrek, dat hij meende te ontwaren, te wijzen. Zoo wordt zelfs aan het broederlijk vermaan alle zwijgen opgelegd, en leeft men in zijn karakterzonde voort.

Maar hoe zult ge dit nu verantwoorden tegenover het stellig bevel des Heeren, dat ge u zelf doorzoeken, ja zelfs nauw doorzoeken zult? De ernstige aanblijder smeekt zijn God, dat Hij hem reinige ook van de verborgen afwalingen; maar hiermede mag dan toch alleen dat kwaad bedoeld zijn, dat ge zelf niet kunt uitvinden; en het zou toch een spotten met de genade zijn, indien we met die bede om vergiffenis voor onze verborgen afwalingen bedoelden, ons van alle verder zelfonderzoek te ontslaan.

Wat we kunnen weten van onze zonden moeten we weten, om niet alleen voor elke begane zonde de genade, die in Christus Jezus is, in te drinken, maar ook voor elke onbedachte karakterzonde of zondige hebbelijkheid de reiniging in te roepen van den Heiligen Geest. Vergiffenis voor een verborgen afwaling is in het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt, maar afwalingen van een eerst u verborgen zonde kunt ge toch nooit, tenzij die zonde u klaar voor oogen sta, ge ziet waar ze schuilt, en nu het medicijn aanwendt ter genezing. Wie er geen oog voor heeft, hoe besoeeld zijn kleed is, zal 't niet reinigen, en eerst als hij klaarder licht die vlekken op zijn gewaad hem in het oog vielen, zal hij niet rusten, eer ze zijn weggenomen. En zoo nu staat het met 't kleed uwer ziele eveneens. De vlekken van uw ziel, die ge niet ziet, laat ge zitten, en ge denkt er niet aan, ze van uw ziel weg te nemen.

Vandaar dat zooveel hun leven lang met dezelfde vlekken in hun ziel blijven voortwandelen, dat ieder ander ze ziet, maar zij zelve alleen niet. Daarbij komt het drukke leven, dat steeds minder tijd

en rust voor zelfonderzoek overlaat. In ons huis houden we dan in voorjaar en najaar tenminste nog eens schoonmaak, en zoo wisten onze vaders ervan, om telkens bij het naderen van het Hellig Avondmaal en in de Lijdensweken eens extra bij hun ziel te leven, eens dieper dan anders in hun innerlijk leven rond te spieden, en dat klaarder licht te zoeken, waarbij de innerlijke vlekken te beter uitkwamen. Thans zijn er, die schier nooit tijd vinden, om den stand van zaken in de verborgen huishouding hunner ziel op te nemen. Men zondert zich niet meer af, men vast niet meer, men leeft heel 't jaar gewoon door. En bij zijn dagelijksch gebed, ja, dan denkt men wel aan zijn zonden, maar, o, zoo oppervlakkig, en omdat de zelfkennis uitblijft, blijft de innerlijke reiniging onafgedaan, zoo ze al begonnen wordt.

En dit nu mag niet. God wil het niet. Zijn Woord brengt u den eisch, dat ge niet alleen in uw verborgen zieleleven zoekt, en onderzoeken, maar dat ge het doorzoeken zult, d. w. z. dat ge geen schuilplaats in uw hart zult overslaan, maar tot in de verborgenste hoeken van uw innerlijk bestaan met uw spiedend oog zult do